WASHINGTON D C

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 259. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 7-го ЛИСТОПАДА 1950. No. 259. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 7, 1950 VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

МАРШАЛ СКЛАДАЄ ПЛЯН ПРОДУКЦІЇ ЗБРОЇ НА ЧОТИРИ РОКИ

Сі Айленд, у стейті Джорджія, 5 листопада. — Секретар оборони Джордж К. Маршал працює над пляном постійної продукції зброї на чотири найближчі роки, щоб відбудувати збройну силу Злучених Держав і їх союзників. Начерк пляну вже готовий до половини. З нього слідно, що [illegible]ві замовлення будуть [illegible]овані наперед означеними частинами кожного року, щоб недопустити до цілковитої застанови мирної промисловости. — Ген. Маршал, який приїхав на зібрання Бизнесової Дорадчої Секції департаменту торгівлі, не згадав, кілько це буде коштувати в долярах, одначе сказав загально, що кошти будуть великі. Неурядово кажуть, що кошти будуть виносити коло 55 біліонів.

Урядові департаменти торгівлі запевняють, що публіка не буде позбавлена найконечніших виробів і що навіть такі предмети, як автомобілі, телевізійні апарати чи продукти для домашньої потреби, можна буде дістати в належній кількости. Така заява успокоїла делеґатів, які прибули на наради як представники девятдесяти провідних підприємств, бо зменшення цивільної продукції не буде нагле і почнеться щойно в 1951 р. Воно буде ступнево зростати, доки не буде заспокоєна вся воєнна продукція.

Заява секретаря Маршала не була урядовою і не була призначена для преси. Одначе він теж не застерігався, що вона є урядовою тайною. Наради Бизнесової Секції потривають три дні. Тому, що в нарадах беруть участь представники найбільших підприємств, їх рішення будуть мати вплив на економічну політику уряду.

ПІВ МІЛЬЙОНА ЧУЖИНЦІВ ПРОБУВАЛИ ДІСТАТИСЯ ДО АМЕРИКИ

Вашинґтон. — Урядовець з іміґраційного бюра виявив, що впродовж минулого року 500,000 чужинців пробували дістатися незаконно до Америки, тобто двічи тільки, що минулого року, і всіх їх влада приловила. Новий голова іміґраційної служби, Гарлон Картер, потвердив, що влада справді стурбована безупинними спробами обманути приграничні патрулі й тому домагається додатково 800 службовиків на таку працю. Разом було б їх 2,000. Він не закриває факту, що багато підривних осіб пробує дістатися до Злучених Держав. Найбільша небезпека є на кордоні Мексика і в Канаді. До Канади приїздять люди з південної Европи. Раз такий підривний чоловік дістанеться в Америку, він вживає всяких штучок, щоб тут остатися, бо його рідна країна не хоче його прийняти назад. Вже тепер перебуває в ЗДА 3,200 небажаних осіб, яких не можна ніяк депортувати.

КОРПУС ВІЙСЬКОВОЇ ПРОТИРОЗВІДКИ РОСТЕ ШВИДКО

Форт Голабирд, у стейті Мериленд. — Команда армії виявила, що вона розширює свій Протирозвідчий Корпус звісний під назвою С.І.С., від початкових букв. Давніше армія була тієї думки, що існування корпусу треба задержати в тайні. Тепер показується, що навпаки, американська протирозвідка здобула для себе респект закордоном і тому навіть корисним є подавати деякі вісті з її діяльности. Армія не оприлюднює кількости розвідчих агентів, одначе стверджує, що зі зростом збройних сил їх число мусить зростати. Саме в тутешньому форті відбувається вишкіл агентів. У ньому беруть участь члени корпусу і кандидати на канадську протирозвідчу службу. Учні походять по половині з корпусу офіцерів і мужви. Їх студії обіймають працю проти саботажників, закордонну політику, чужинецькі мови, способи ставлення запитів і спеціяльну технічну працю.

ПАРТІЙНІ ВИГЛЯДИ НАПЕРЕДОДНІ ВИБОРІВ

Вашинґтон, 5 листопада. — За вістями з різних околиць і стейтів спостерігачі публічного життя приходять до висновку, що Демократична партія затримає дотеперішню більшість у Конґресі. Це признають невпрост теж і провідники партій. Останні промови провідних речників мало причинилися до зміни настроїв серед виборців.

Промова президента Трумана, виголошена в суботу в ночі в Ст. Луїс, Мо., була одною з більших його промов в справі внутрішньої політики і вона притягнула увагу виборців з огляду на недавній замах на його життя. У своїй промові він пригадав на заслуги Демократичної партії, від коли вона прийшла до влади і ширше спинився над устабілізуванням економічних відносин після першої світової війни. Це, на його думку врятувало Америку перед заливом большевизму, бо комунізм процвітає на нужді. Він остерігав націю перед ізоляцією, до якої хочуть довести країну республіканці, як це зробили вони в часі творення Ліги Націй.

У відповідь Труманові іменем Республіканської партії виголосив промову теж у суботу Гаролд Стассен на зібранні республіканців у Ню Гейвен, Конн. Стасен, як колишній аспірант на кандидата на президента Зл. Д., гостро скритикував політику теперішньої адміністрації през. Трумана, закидаючи їй уґодовство супроти комуністів, а зокрема уґодовство супроти китайського червоного режиму, чим допровадив до занедбання оборони Далекого Сходу і вибуху коштовної війни в Кореї.

В поодиноких стейтах і місцевостях передвиборчі промови зосереджувалися до вартости самих кандидатів, як у стейті так і в місті а найгарячіша боротьба йшла в Ню Йорку за вибір губернатора, сенатора і посадника міста. Рекримінації й взаємні закиди належали до найзавзятіших у політичній історії.

В АМЕРИЦІ

● **Півтижневик „Новий Шлях"**, що виходить у Виннипегу, святкує 20-річчя свого існування. Перше число вийшло 30. жовтня 1930 р. в Едмонтоні, в провінції Алберта.

● **30 жінок кандидує** до Конґресу в теперішніх виборах. З них шість кандидує поновно на членів палати репрезентантів, а одна з них на сенаторку. Інші кандидатки це новички. Крім того 28 жінок кандидують на членів стейтових леґіслятур.

● **Шість нових імен** додано до Дому Слави, втримуваного університетом Ню Йорк. Між ними є Теодор Рузвелт і Вудро Вілсон. Усіх досі признаних гідними бути записаними в Домі Слави, є 38 осіб.

● **Записала 100,000 долярів** собі на гробовець кол. британська акторка, Алиса Гейстинґс Мінот, яка померла в Бостоні. Гробовець має бути збудований в Европі над Середземним морем. Крім того записала вона дол. 3,000 на дім звірят на спомин свого котика.

● **Національна партія** порторіканців поміщена на лісті підривних організацій у Вашинґтоні. Це виявив Едґар Дж. Гувер, директор Федерального Бюра Інвестиґацій.

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ЗАПОВІДАЄ БОРОТЬБУ ПРОТИ АМЕРИКИ

Гонґ Конґ, 6. листопада. — Всі китайські партії, які беруть участь в комуно-коаліційному уряді червоного Китаю, проголосили формальну спільну декларацію, в якій заповідають „повну піддержку" всім тим китайцям, які „добровільно перебрали святий обов'язок боротьби проти Америки, допомоги Кореї, захисту своїх домів та оборони своєї країни" — повідомляє офіційне комуно-китайське пресове агенство. — „Рятувати Корею значить рятувати нас самих" — говориться в декларації, стверджуючи рівночасно, що „для оборони нашої батьківщини ми мусимо допомогти корейському народові". Цею декларацією, зверненою до уряду, започатковано „все-китайську" пропагандивну кампанію для мобілізації публичної опінії в урядовій інтервенційній акції в Кореї. В декларації ще нічого не згадується про теперішню участь комуно-китайських військ у війні в Кореї, яку правдоподібно вже раніше вирішило Політбюро комуністичної партії. Проте в ній говориться, що китайці по цілій країні „ентузіястично" зголошуються добровольцями до боротьби проти „американської аґресії", — стверджуючи, що „положення сьогодні є цілком ясне: американські імперіялісти наслідують старий трюк японських бандитів і нападаючи насамперед на Корею, плянують напад на Китай".

АМЕРИКА ПЛЯНУЄ ОСТОРОГУ ДЛЯ КИТАЮ

Вашинґтон, 6. листопада. — Абстраґуючи від дальшої акції, яку Обєднані Нації можуть вирішити у зв'язку з комуно-китайською інтервенцією в Кореї, уряд Злучених Держав плянує остерегти китайських червоних, що коли вони продовжуватимуть висилку своїх військ до Кореї, американська авіяція знищить вітальну для Манджурії електростанцію Супунґ на ріці Ялу. Вже раніше Злучені Держави дали недвозначно до зрозуміння, що Китай зможе тою станцією користуватися навіть після розгромлення комуністичного аґресора, якщо китайські війська самі не братимуть участи у війні на корейській території.

ЗАІНТЕРЕСУВАННЯ ПЛЕБІСЦИТОМ У ПОРТО РІКО

Сан Хуан, Порто Ріко, 4 листопада. — Реєстрація громадян до загального голосуванну над новою конституцією стала предметом більшого заінтересування серед населення Порто Ріка ніж недавня спроба викликання повстання націоналістів. Самий плебісцит має відбутися щойно 4 червня 1951 р., одначе записування до загального голосування переведено в суботу 4 листопада б. р. Впарі з реєстрацією йшла аґітація за введення демократичного устрою на лад Злучених Держав і вже тепер пізнати, що демократичні засади находять зрозуміння. Замітна при реєстрації була участь жінок, бо їх зареєструвалося 70,258. Для порівняння згадують, що перед виборами в 1948 р. зареєструвалося їх 67,582. Загальне число реєстрантів, в 74 місцевостях, як звідомляє агенція „Асошіейтед Пресс", було більше на 151,152 ніж було передбачуване. Бракує ще звітів з трьох округів, щоб можна подати до прилюдного відома загальні підсумки реєстрації. Уряд під проводом вибраного в 1948 р. губернатора Люїса Муньоз Мартіна, задоволений з висліду реєстрації, бо це вказує, що націоналістам не вдалося перешкодити демократичному напрямкові політичної думки, який постійно набирає зрозуміння на цій території Злучених Держав, найбільше висуненій на південь в околиці Карібського моря.

Водночас з реєстрацією йшло переслухання осіб, арештованих підчас повстання націоналістів. Генеральний прокуратор Порто Ріка оприлюднює, що тепер випускають на волю 200-250 арештованих. Провідник націоналістів, Педро Альбізу Кампос, буде поставлений під суд за кілька провин. Головним закидом проти нього є його змагання до насильного скинення правного уряду на острові. Уряд точно провірює, на скільки комуністи причинилися до вибуху повстання. Досі арештовано сім провідних комуністів, а всіх комуністичних партійців нараховують 200-250.

28. ЛИСТОПАДА УКРАЇНЦІ В НЮ ЙОРКУ МАНІФЕСТУВАТИМУТЬ З ПРИВОДУ СМЕРТИ ГЕН. ЧУПРИНКИ

Ню Йорк, 6. листопада. — У відповідь на заклик Українського Конґресового Комітету, щоби геройську смерть головного команданта УПА, ген. Тараса Чупринки—Романа Шухевича, вшанувати відповідними маніфестаціями, в Ню Йорку вже пороблено заходи для влаштування такої маніфестації в неділю, дня 26-го листопада. Ініціятиву в цій справі перебрав в Ню Йорку Об'єднаний Комітет Українських Організацій. Його старанням відбулися минулої п'ятниці окремі наради зорганізованого українського громадянства метрополітальної округи Ню Йорку і Ню Джерзі, в яких взяло участь около 40 представників та на яких створено окремий Комітет, що має зайнятися підготовкою та переведенням маніфестації. Головою Комітету, в склад якого входить поверх 30 громадян, вибрано Дмитра Галичина, що проводив теж недавною маніфестацію УККомітету в Карнеґі Голл. Маніфестація з приводу смерти ген. Чупринки відбудеться в Мангеттен Сентер при 34-тій вулиці, в якому поміщується около 5,000 осіб. Програма маніфестації буде приготована окремою комісією. — Передбачується головно виступи визначних українських і американських промовців, як теж відповідну мистецьку частину. Тому, що маніфестація в Ню Йорку матиме репрезентативний характер та відноситься до такої важливої справи як активна збройно-повстанська боротьба українського народу проти большевизму за залізною заслоною, до участи в цій маніфестації організується ввесь український загал з Ню Йорку, Бруклина, Бронкс, Йонкерс, Асторії, Джерзі Ситі, Нюарку, Байону, Елизабет та всіх інших місцевостей метрополії. Подробиці підготовки маніфестації будуть кожночасно подавані на сторінках „Свободи". На день маніфестації, — отже на 26-го листопада, Комітет рішив проголосити на просторі метрополії загальну жалобу та прохає всі організації здержатися в цьому дні від будь-яких імпрез, щоби дати можність всім громадянам взяти участь в маніфестації, що відбудеться від год. 1-ої до 5-ої пополудні. Листування в справах маніфестації прохається скеровувати до бюра УККомітету на адресу:

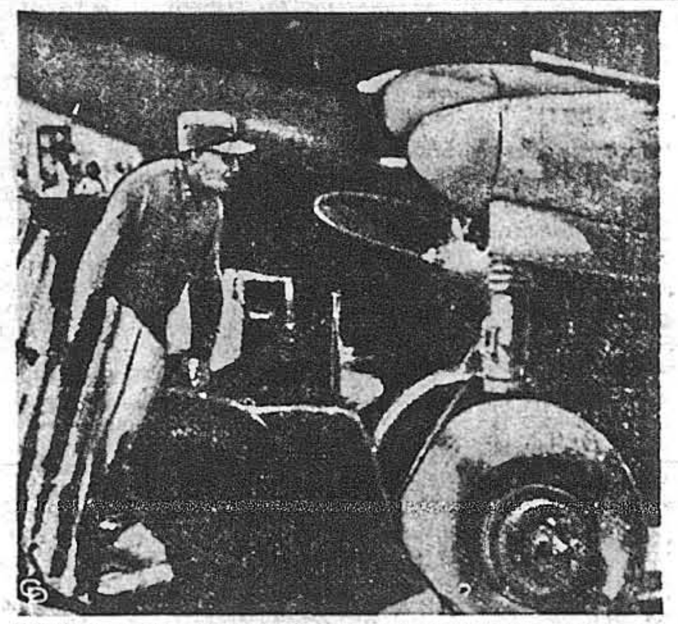
Ukrainian Congress Committee, P. O. BOX 721, Church St., Annex. New York 8, N. Y.

● **Гріселіо Торресола**, який згинув підчас замаху на президента у Вашинґтоні, побирав по 129 дол. місячно з міського бюра допомоги в Ню Йорку від 25. травня, а крім того діставав по 17 дол. з фонду безробітних. Це виявив комісар міської добродійности, Реймонд М. Гілярд.

ЧЕРВОНИЙ КИТАЙ В НЕПРОГОЛОШЕНІЙ ВІЙНІ З ОБ'ЄДНАНИМИ НАЦІЯМИ

ГЕН. МЕК АРТУР ПРО ВІДНОВЛЕННЯ КОРЕЙСЬКОЇ ВІЙНИ „ЧЕРВОНИМИ АЛІЯНТАМИ". — НАЗИВАЄ КОМУНО-КИТАЙСЬКУ ІНТЕРВЕНЦІЮ „НАЙБІЛЬШ ОФЕНЗИВНИМ АКТОМ БЕЗЗАКОННЯ".

Токіо, 6. листопада. — Ген Доґлес Мек Артур в спеціяльному комунікаті, що його він видав сьогодні вранці як головно-командуючий силами Об'єднаних Націй в Кореї, обвинувачує „комуністів" в поповненні „найбільш офензивного акту міжнародного безправства в історії", якого вони допустилися інтервенцією та фактичним відновленням війни в Кореї після повного розгромлення північно-корейських військ. Не називаючи жадної країни по імені, — ген. Мек Артур твердить, що „комуністи" перекинули союзні сили" через ріку Ялу з Манджурії та зібрали „велику концентрацію" таких сил в „упривілейованому схоронищі" на території Китаю. Їх ціллю — твердить ген. Мек Артур — було створити засідку на повне знищення сил Об'єднаних Націй, яка не повелася тільки завдяки сміливому командуванню Об'єднаних Націй. „Наше теперішнє завдання обмежується до розгромлення тих сил, що тепер виступають проти нас в Північній Кореї" — твердить ген. Мек Артур, натякаючи рівночасно, що використовуючи формально невтральність китайської території для концентрації воюючих комуністичних сил не завжди пропускатиметься безкарно. „Чи і до якої міри ці резерви будуть перекинені для підкріплення сил, що тепер боряться, дасться видіти і це є справою найбільшого міжнародного значення". — сказано в комунікаті. Хоча в комунікаті ген. Мек Артура не називається поіменно ані червоного Китаю ані Совєтського Союзу, проте з інших повідомлень відомо, що вже щонайменше дві комуно-китайські дивізії боряться проти аліянтських сил в Північній Кореї та що п'ять дальших дивізій сконцентровані на прикордонній манджурській території і цілком певно теж не в цілях оборони самого кордону. Сьогоднішній комунікат ген. Мек Артура, тільки одинадцятий з черги виданий ним як командантом Об'єднаних Націй, був першим офіціяльним потвердженням закордонної комуністичної інтервенції в Кореї.

ДОКАЗ СОВЄТСЬКОЇ ІНТЕРВЕНЦІЇ В КОРЕЇ: Ген. Едвард Алмонд оглядає захоплений американськими військами на корейському аеродромі совєтський боєвий літак типу „ЯК".

УСПІХИ АЛІЯНТІВ НА СХІДНОМУ І КОМУНІСТІВ НА ЗАХІДНОМУ ФРОНТІ КОРЕЇ

Токіо, 6. листопада. — Останній розвиток боїв в Кореї позначився успіхами аліянтів на східному і комуністів на західному секторах фронту. На східному секторі, здовж побережжя, з'єднання амер. морської піхоти зламали спротив червоних корейських і китайських військ та продовжують свій похід до важливого під стратегічним оглядом резервуару Чанґджін на манджурському кордоні. Рівночасно південно- корейські війська здобули місто Кілчу на північному сході коло Японського моря та посунулися дальше в напрямку до корейсько-сибірського кордону, від якого віддалені ще на 118 миль. Натомість на західному фронті скріплені і перегруповані північно-корейські і комуно-китайські війська наступали на аліянтські оборонні позиції здовж ріки Чонґчон на північ від здобутої раніше аліянтами комуно-корейської столиці Пйонґянґ. На західному побережжі вони посунулися около 15 миль вперед. В боротьбі ворог користується масою нової зброї, включно з важкою артилерією і танками совєтської продукції. До найзапекліших боїв дійшло в районі Анджу-[illegible]. Це останнє місто, після здобуття недалекої місцевости Вон, комуністи облягають тепер з трьох боків. Ця ділянка фронту важлива для аліянтів головно з комунікаційних оглядів. Ріку Чонґчон комуністи вже перейшли в повній силі. Американська авіяція безупину бомбардує ворожі воєнні об'єкти, головно комунікаційні зв'язки, та бере активну участь у фронтових боях, завдаючи ворогові великих втрат.

КОРЕЙЦІ ЗАПОВІДАЮТЬ НЕУСПІХ КИТАЙСЬКОЇ ІНТЕРВЕНЦІЇ

Сеул, Корея, 6. листопада. — Головний командант південно-корейських збройних сил, ген. Чунґ Іл Квон, звернувся до аліянтського командування, щоби власне корейським військам призначити головну ролю в боротьбі проти комуно-китайських інтервентів, з якими вони мають свої історичні порахунки. Він рівночасно заповів, що теж ця інтервенція не врятує комуністів в Кореї від поразки, тим більше, що комуно-китайська армія в 70 процентах складається з колишніх націоналістичних військ ген. Чіянґ Кай-шека, а около 800,000 націоналістичних партизанів в самому Китаю є природними і дуже грізними для комуністів союзниками проти-комуністичних сил в Кореї.

УКРАЇНЦІ У МІСЬКІЙ РАДІ ВИНИПЕҐУ

Винипеґ. — При минулотижневих виборах до міської ради, коли то поновно вибрали посадника Гарнета Колтера, вийшов переможцем у третій варді Петро Тараска від Товариства Податковців. У третій варді були чотири кандидати на два мандати до шкільної ради. Поновно вибраний Стах Царук, канд.

СОВЄТСЬКА „ЛЯБОРАТОРІЯ СМЕРТИ" В КОРЕЇ

Пйонґянґ, Корея, 6. листопада. — В південній частині цеї колишньої комуно-корейської столиці американські власті, на підставі відповідних інформацій відкрили совєтську супер - таємну „ляборaторію смерти", в якій совєтські вчені від 1947 року робили бактеріологічні експерименти. В ляборaторії знайдено 380 живих і 200 неживих мишей і щурів, заражених смертельними пошестями. Розвідка ствердила, що після американського десанту в Інчон совєти заразили поверх 5,000 щурів і мишей. Існує переконання, що жадне з цих заражених сотворінь не втекло. Один з корейських лікарів, який працював в тій ляборaторії під совєтським зарядом і наглядом, ствердив, що при робленні дослідів говорено про можливості бактеріологічної війни, при чому заражені миші і щурі мали б бути вбиті і залишені на призначених на загибель теренах, а мухи, що сідали б на трупи цих сотворінь, рознесли б пошесть з незвичайною швидкістю та масово. Керівником ляборaторії була росіянка.

ТИБЕТ СТАВИТЬ ОПІР КОМУНІСТИЧНИМ АГРЕСОРАМ

Ню Дельгі, 6. листопада. — Тибетський уряд і нарід ставлять запеклий опір комуно-китайським наїзникам — стверджується в повідомленні, яке тут наспіло від індійського представника при уряді Даляй Лями в Ляса, столиці Тибету, після однотижневої мовчанки. В повідомленні стверджується, всупереч всім попереднім поголоскам, що тибетський уряд залишається в столиці та відбуває постійні наради над положенням. Стверджується, що комуністи, здобувши важливу фортецю Чамдо около 400 миль на північний схід від столиці, припинили похід та перегруповуються, включаючи в свої армії теж місцевих тибетських дезертирів, здобутих вже раніше комуністичною пропаґандою. Проте, головні тибетські сили продовжують запеклий спротив наступаючому ворогові, — „на бік якого перейшло один чи двох місцевих командантів" — стверджується в повідомленні. Рівночасно повідомляється, що Даляй Ляма переслав доручення своїй делеґації здержатися від плянованого виїзду до комуно-китайської столиці на переговори.

В СВІТІ

● **Генеральна Асамблея** більшістю 38 голосів проти 10 прийняла резолюцію щодо скасування дипломатичних обмежень у відношенні до Еспанії. Першим амбасадором, що на цій підставі прибув до Мадриду, є турецький амбасадор.

● **До Японії прибув** батальйон французьких військ в силі 1,100 вояків, що іде до Кореї, щоб взяти участь в боротьбі проти комуністичної аґресії.

● **Йорданські власті** заарештували 12 ізраїльських вояків, що перейшли кордон та мали вбити двоє арабських дітей.

● **Москва в окремій ноті** знову запропонувала Америці, Британії і Франції зустріч чотирьох міністрів закордонних справ для обговорення мирового договору з Німеччиною. Наперед заповідається, що ця пропозиція буде відкинена західними потугами, які вважають її тільки трюком в порівнянні з практичним совєтським поступуванням.

● **В'єтнамський уряд Бао Даї** організує тепер три свої власні дивізії до боротьби проти комуністичних партизанів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$2.00	Six months	$ 2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩЕ ОДНО „ВИЗВОЛЕННЯ" І „ВОЗ'ЄДНАННЯ"

Тому місяць писав з Гонґ Конґ до Ню Йорк Таймс кореспондент цього часопису, Генрі Р. Ліберман, що комуністична влада червоного Китаю, згідно з її заявами, є так занята „мирною працею" упорядкування відносин у „визволених територіях" з 300 мільйонами населення, що вже те одно не дає їй змоги вмішуватись у якусь нову війну. Так було перед місяцем, а сьогодні знаємо, що комуністичний режим у Китаю вже вислав більшу мілітарну допомогу червоним аґресорам у Північній Кореї, а крім цього ще пішов силою підбивати Тибет.

Це останнє не називається підбоєм, а тільки „визволенням" і „воз'єднанням". Вивчені в Москві китайські комуністичні провідники поступають в Азії точнісенько в такий самий спосіб, як це робить Кремль в Европі, де він теж тільки „визволяє", або „воз'єднує". Так сталося теж і в Тибеті. Та особливо важне те, що тепер впливи Кремля наблизились уже до самих кордонів Індії, одинокої великої країни в Азії яка ще могла б при допомозі демократичних потуг уникнути судьби Китаю, коли б індійський премієр Неру змінив радикально своє відношення до імперіялістичної політики Кремля.

Кореспондент Ню Йорк Таймс-у з Гонґ Конґ помилився, бо брав справи на простий розум і був під впливом того, що підсуває комуністична пропаґанда. Тому не добачував бодай у цьому році якоїсь мілітарної акції з боку червоного Китаю. Але діяння комуністів та їхнього центра Москви не можна толкувати собі якоюсь логікою звичайних людей чи навіть народів, бо Кремль думає і діє інакше, прямуючи послідовно й безперервно до своєї головної цілі: панування над цілим світом. Та великої шкоди від якоїсь там кореспонденції нема. Зате інакше з такими людьми як Неру, що ніяк не хотять розуміти відношення до Совєтів тих, що впали жертвою їхнього насилля. Становище делеґатів Індії в Об'єднаних Націях в справі Кореї й визнання червоного Китаю, є тільки підтримкою кремлівського нахабства та допомогою Кремлеві поширити свої впливи. Але Неру думає, що він таким чином рятує мир в Азії. Ніякі пересторoги Злучених Держав та інших демократій тут не помагали, бо Неру не хотів наражувати проти себе Москву і червоний китайський режим. Він йшов своїм шляхом так довго, поки сам не переконався на прикладі з Тибетом, як брехливою є совєтська пропаґанда і як підступною є комуністична тактика підбоїв. Він хотів тільки „мирної полагоди" справи Тибету, не знаючи, що Совєти та комуністи звичайно тоді говорять найбільше про мир, коли думають той мир нарушувати. Коли Неру клопотався, щоб до Пейпінґу доїхала чимскорше мирова делеґація, комуністичний китайський режим сам вирішив справу і то дуже просто: вислав до Тибету свою армію для охорони перед чужинною аґресією, а одночасно проголосив справу „домашньою", називаючи цілу акцію „визволенням" і „воз'єднанням". Москва зараз цьому приплеснула і заявила офіціяльно, що Совєти з цею акцією симпатизують і дають їй повну підтримку.

Можливо, що по тій науці Неру почне вже краще орієнтуватись щодо становища Індії в боротьбі демократій з комуністичними аґресорами, як теж повірить, що ця боротьба це не тільки боротьба між Злученими Державами і Совєтами, але така, що заважує теж і на судьбі його власної країни.

ПОРТО РІКО

Жалюгідна трагедія, з намаганим замахом двох порторіканців на життя президента Трумана у Вашингтоні, трапилася саме в часі, коли горстка націоналістів у Порто Ріко перевела спробу повстання проти Злучених Держав. Обі спроби мають деяку подібність, хоч у різному маштабі.

Двох загорілих патріотів, які обстоюють незалежність своєї країни, пробують дістатися до мешкання президента великої держави, щоб йому завдати смерть в цій думці, що це принесе щастя їхній малій країні, яка є частиною території Злучених Держав. Мешкання стережене знадвору і знутра спеціяльною тайною поліцією — „Сікрет Сервис" — звісною із своєї льояльности до особи номінального володаря найсвобіднішої країни в світі. У тому самому часі 300-400 громадян Порто Ріка пробують збройним повстанням повалити владу, на чолі якої стоїть перший раз син їх власного народу.

Безвиглядність обох намірів надто очевидна. Тому зовсім правдоподібним є твердження губернатора Порто Ріка, Муньоза Маріна, що тут ідеться про скомпромітування Злучених Держав і його власного уряду перед Об'єднаними Націями й перед світом. Мовляв: Злучені Держави грають ролю оборонця волі народів, а в тому самому часі давлять волелюбні змагання народу на своїй території. Хоч як неймовірним виглядало спершу твердження Муньоза, що то комуністи своїми маневрами штовхнули порторіканських націоналістів до повстання, то воно таки має свою підставу. Тому саме комуністичний „Дейлі Воркер" так побивається за „незалежністю" Порто Ріка. Але як є насправді з тою незалежністю?

Злучені Держави дістали острів Порто Ріко після Еспансько-Американської війни в рр. 1897-1898 і настановили там військового губернатора. Вже в 1900 році настановлено там цивільну владу. У 1917 році введено там автономію, на підставі якої покликано до життя леґіслятуру з 19 сенаторів і 39 членів палати репрезентантів з губернатором, якого іменує президент Злучених Держав. В 1935 р. през. Труман доручив американському Конґресові вирішити на майбутнє долю Порто Ріка в порозумінні з його леґіслятурою і саме недавно заповіджено загальне голосування цілого населення Порто Ріка над новою конституцією.

Серед підготування до плебісциту горстка загорільців підносить повстання, очевидно з наміром недопустити до загального голосування, тобто в практиці знищити демократичний підхід до вирішення долі країни. Отже без огляду, чи цій справі перешкоджають „праві" чи „ліві" елементи, ціль їх та сама: диктатура.

З політично - економічного боку справа Порто Ріка виглядає ще гірше. Там живе 2,000,000 населення на невеликім шматку землі. Люди не мають з чого жити тим більше, що там трапляються часті буревії, які нищать придбане довгою працею добро. Внаслідок того населення масово еміґрує до Злучених Держав і в самому Ню Йорку нараховують 300,000 порторіканців. Крім того в сусідніх стейтах наймаються вони на сезонову працю на фармах. Для Злучених Держав таке положення Порто Ріка некорисне з кожного огляду. Хоч для деяких фармерів і інших підприємців корисно дістати дешевого робітника на сезон, то на дальшу мету це шкідливе.

Як Герберт Гувер ще перед своєю інавґурацією в 1928 р. відвідав цей острів, він звернув увагу на потребу поліпшення долі його мешканців. Мільйони долярів вислала Америка на піднесення добробуту населення. Влада ступнево почала переходити там в руки місцевого населення і наставлений през. Труманом губернатор, порторіканець, разом з леґіслятурою працював над складенням найновішої Конституції, яка передбачує самостійність Порто Ріка на зразках американського стейту. Коли б так Порто Ріко відірвалося від Злучених Держав і стало цілком відокремленою країною, виринуло б зараз питання, як виживити населення цеї убогої країни. Серед теперішніх відносин виринає і друге питання: Хто охоронить цю малу незалежну країну перед комуністичною аґресією, яка може стати помостом для совєтської аґресії, зверненої проти Злучених Держав.

Завдання світової демократії

Недавно у Вашинґтоні опубліковано доповідну записку спеціяльної комісії, що вивчила стан Филипинської республіки. Комісію, яку очолював б. асистент секретаря скарбу, Д. Бел, послано з метою вияснити, куди ділися ті мільйони долярів, що їх Злучені Держави дали по війні Филипинам. Бо доляри витрачено, а господарка Филипин кульгає. Спокою — бодай відносного — в країні нема, а Филипинський уряд далі просить допомоги.

Коли кажемо, що нема спокою, то маємо на увазі насамперед комуністичну партизанку яку филипинський уряд і досі не подолав, більше того — вона навіть посилилась. Комісія винуватить за це филипинський уряд, який, мовляв, досі не здійснив найпотрібніших соціяльно-економічних реформ і не зорганізував належного державного апарату, допустив масове засмічення його крадіями і хабарниками, — взагалі скорумпованим елементом.

Ми собі пригадуємо що ці самі гріхи — непроведення в життя найпотрібніших реформ для задоволення найпекучіших потреб людности і поруч з тим масова корупція урядового апарату — підточили свого часу силу національно-китайського уряду Чан-Кай-ші, не давши йому змоги відбити навалу комуністів Мао-Цедуна, підтримуваних Сталіном. Бездіяльність у ділянці реформ та продажність і хабарництво урядовців апарату влади стверджені також у Південній Кореї, в уряді Сінмана Рі, дається в знаки ця хвороба також у Бірмі, в Індостані, в Пакістані, — словами, в усіх азійських молодих державах. Щодо національного Китаю, то хоч він ніби старший віком від згаданих вище державних новотворів, але в суті справи Чан-Кай-ші ніколи фактично не мав „передишки", щоб устабілізувати свій державний апарат, та й фактично не посідає цілої території китайської республіки, маючи завжди проти себе то суперників-генералів, то комуністичних партизанів, та японців, а здебільшого усіх їх разом.

Молоді азійські держави, поставши останніми роками, в добі ОН і тріюмфу демократичних кличів, голошених переможними аліянтами на чолі з ЗДА, цілком зрозуміло, орієнтувались і орієнтуються на зразки державного будівництва західніх аліянтів, тобто, на республіку і демократію, на загальне і рівне для всіх громадян виборче право — активне і пасивне.

Але, властиво, що більше свободи і прав має людність, то більше тямущости, культурности і морально-етичної спільности потребують мати люди, що покликані опікуватися і обслуговувати цю людність. При диктаторських режимах від урядовців державного апарату вимагається лише безоглядного послуху, готовости виконувати без роздуму накази згори; тимчасом республікансько-демократ. лад для справного і корисного громаді функціонування потребує таких кадрів апарату керування, які і діло своє тямили б, і принципи демократії розуміли і вміли б їх на кожному кроці шанувати. Таких кадрів не мають ні Індустан, ні Пакістан, ні Бірма й Китай, ні Індонезька федерація, ні Филипини і Корея. Бо, поперше, для цього потрібен загальний рівень освіти вищий, ніж згадані країни на сьогодні мають. А, подруге, більшість цих країн занадто довго перебували в колоніяльній залежності, що, річ ясна, не сприяла розвиткові ініціятиви самодіяльности дотичної людности. А якщо мова про Китай, то він довгі століття уявляв собою типову східню деспотію, що є власне найгіршою „школою" для демократичних режимів. Ще порівняно краще, з цього погляду виглядає справа в Індустані, де наявна досить численна національна інтеліґенція. Але й на ній слідні неґативні познаки довгого англійського панування. І саме та її частина, що була заанґажована до апарату керування за часів англійської зверхности і тому має певний досвід, виявляє ознаки корупції. Бо ж „господар" довго був чужинець, якому щиро служити вважалося для індуса не патріотично, натомість дозволено було його обманювати і йому шкодити. До цього ж саме й закликали индуські національні патріоти. До цього кликав і великий Ґанді з своєю проповіддю пасивного спротиву, кампаніями неплачення податків і недавання рекрута.

Тепер держава національна, своя, але тяжко позбутися набутих звичок, особливо коли вони лежать на лінії людського егоїзму.

Проте все сказане лише наводить причини і пояснює сьогоднішні труднощі та загалом незадовільний стан азійських народів, що стали на шлях самостійного державного розвитку. Читача кортить, очевидно знати — який же вихід, як зарадити лихові? Невже відкинути демократичні принципи і республіканську форму правління, а шукати монархів чи диктатур?

Ні. Так трагічно нинішніх справ у тих країнах ми не беремо, а навіть вважаємо, що справжньою трагедією була б відмова від демократично-республіканського розвитку. Вона бо неминуче погіршила б взаємини цих країн з демократичними державами Европи та Америки, а це було б початком їх кінця, бо без моральної й матеріяльної підтримки західних демократій жодна з названих азійських держав не встоїть перед комуністичною аґресією. Специфіка нашої доби — гостра боротьба поміж собою двох великих таборів світу: західнього, демократичного, що його нині очолюють ЗДА, і східнього, тоталітарно-комуністичного, що його очолює червона Москва.

Але якщо остання (тобто Москва) давно і цілком увійшла в свою ролю — претендента на світового гегемона, давно підпорядкувала всі свої зовнішньо-політичні кроки цій основній постанові, то ЗДА ще діють часто так, наче світ не є пов'язана цілість, наче за демократію і людські права можна і треба боротися де ближче — скажімо, в Західній Европі, на Близькому Сході, але не варто боротись в Китаї чи в Совєтському Союзі. У цім, так нам здається, найбільша помилка американської (та й не лише американської) демократичної потуги.

Хвороби молодих державних організмів в Азії невіддільні від основної нинішньої проблеми — боротьби світу свободи проти світу поневолення. І лікувати ці хвороби — справа не самих лише дотичних країн, а справа всього ще вільного світу. Настав час, коли дійсно допомога слабшому і недужому є допомога самому собі.

Ще пару слів про методи й способи боротьби проти тоталітарного московського комунізму і допомогу загроженим від нього країнам. Не досить боротися лише матеріяльною силою, не достатньо допомагати слабшим лише „доляровими впорскуваннями". Потрібна до цього ще й широка і вміла пропаганда, а для допомоги слабшим і загроженим — потрібно послати цілий штат дорадників і контролерів. Нічого боятися, що це буде „втручуванням чужинців", порушенням суверенности тих чи тих країн: вся тямуща свідома частина людности цих країн привітає таку форму допомоги, як справді реальну і конечну, а що Москва кричатиме про „західній імперіялізм і аґресію", то це годі брати до серця, бо Москва й так галасує про це на весь світ, і ціну цьому галасові народи світу вже знають. У кожнім разі така широко закроєна акція допомоги наперед менше коштуватиме і людьми і грішми, ніж гасити пожежу, коли вона вже почалась — як це сталося в Кореї. Проти тотальної аґресії Москви з її большевизмом потрібна така ж тотальна і неухильно здійснювана оборона — контрнаступ. Іншої ради для волелюбного світу нема.

Б. Сивенко

Шкода, а не допомога!

Нам надіслано з Лондону „Фліт Стріт Прів'ю" з 30-го вересня 1950, у якому видавництво розсилає „тільки для приватного поширення" важливі інформації, яких деінде важко дістати. Такими ці інформації повинні бути і про українську визвольну боротьбу, а нам усім повинно залежати, щоб вони були вірні й серіозні. Це особливо важне у випадку, коли ці „довірочні" інформації мають походити прямо з українського джерела. Якраз такі інформації поміщено в „Прів'ю". Інформатором є „отаман Тарас Бульба-Боровець", про якого кажеться, що він „відомий в цілій Росії" як „начальний командир та організатор Української Партизанської Армії (У. П. А.) ще з-перед війни".

Генрі Алeксандер, який передає це інтерв'ю, пише, що „генерал Бульба - Боровець" прибув до Лондону на дуже короткий побут, щоб відбути „коротку нараду з екзильним урядом"... Англійський журналіст зазначує, що не може розповісти усіх виявлених йому тайн, а тільки стверджує, що генерал має широкі зв'язки з підпольними рухами не тільки в Україні, але й в інших країнах, що опинились під владою Кремля, та що він „за 10 днів вертає до своєї країни" і „як він вів підпольну акцію впродовж 12 років, так він певний, що зможе її далі продовжувати".

В інтерв'ю згадується як українці на початку німецько-совєтської війни „робили все можливе для перешкоди російському опорові", поки не переконались про властиві заміри націстів. При цьому сказано: „Поведінка націстів була великим ударом, бо ж впродовж кількох століть Україна була тільки тоді самостійною, коли була державою, встановленою Німеччиною при кінці першої світової війни, а потім знищеної Троцьким".

Говориться в інтерв'ю теж про малу допомогу визвольним рухам з боку Злучених Держав, а ніяку з боку Великої Британії та про невизнавання ним „українського екзильного уряду". У зв'язку з тим урядом сказано: „Мільйон фунтів, даних на допомогу українському урядові на вигнанні і Українській Партизанській Армії, дали б безпосередніші й куди більш довготривалі наслідки, ніж вдесятеро більша сума, витрачена на звичайне зброєння". До цього додано, що „Українське Бюро в Лондоні, репрезентуюче Уряд на вигнанні", вже зверталося за такими фондами...

Ми передали дослівно найважніше з цього інтерв'ю, щоб кожний міг виробити собі свій власний погляд про те, як не треба і не можна вести інформативної акції про українську справу.

М. Сіверський.

У БОЛЬШЕВИЦЬКІМ МІШКУ

(Спогади колишнього плужанина).

З жахом я прочитав опубліковане 18 грудня 1934 року по всіх газетах повідомлення про те, що між 13 по 15 грудня Виїздна Сесія Військової Колегії Найвищого Суду присудила до розстрілу 28 українців, серед них таких відомих у той час уже українських письменників, як Гр. Косинку, Д. Фальківського, Буревія Константина, Крушельницьких (братів) Івана та Тараса, Влизька Олексу (глухонімого) та інших за диверсію, шпигунство, та що їх було здебільшого заарештовано під час переходу совєтського кордону зі зброєю в руках. Я знав цих людей, знав їх як письменників і дуже добре я і інші знали, що вони ніколи ніяких кордонів не переходили, крім, братів Крушельницьких, що за офіційним дозволом совєтської влади, приїхали леґально з Галичини до України, всі розстріляні були вроджені у нас на Україні і не потребували переходити через якісь то було кордони. Це була просто дика, хижацька помста за вбивство сталінського сатрапа Кірова, якого вбив Николаєв 1 грудня 1934 року.

На той час ліквідація українських культурних сил по указці сталінської Москви уже ішла повним ходом, уже були заарештовані і зникли з поверхні землі десятки талановитих поетів, прозаїків, артистів та художників.

Уже зникли з нашого обрію С. Пилипенко, А. Панів, В. Поліщук, І. Микитенко, І. Кириленко, Остап Вишня, Лесь Курбас, О. Досвітній, О. Сліcаренко та багато інших. Ті ж, що ще лишилися — трусилися, чекаючи цього „караючого меча диктатури пролетаріяту", що нещадно косив направо і наліво, ліквідуючи культурне життя на Україні.

Оточення, що було навколо мене, рідшало з кожним днем. І я сам чекав цієї участи, яка мене вже спіткала у Києві.

Державне Видавництво України переживало в ті дні жахливі часи, коли з його тіла щоночі виривали шматки м'яса, арештовували співробітників, провадил якісь невідомі особи, що розмовляли тільки на „общепонятній" мові ревізії, дошукувалися у виданнях ДВУ проявів буржуазного націоналізму.

Хоча я уже з 1933 року не працював у ДВУ, а уже був одним із адміністраторів оперного театру, але все ж таки я тримав постійний зв'язок з ДВУ і знав про всі події там.

Розгромлено було майже цілком усі літературні організації, кожний день приносив вістку, що того забрали, той десь невідомо зник тощо. Жахливі були дні, а ще жахливіші були ночі. Від 12 до 4 години ночі майже ніхто не лягав спати, прислухаючись, чи буває не зупинилось якесь авто коло вашого будинку, чи не ідуть до вашої кватири люди-вампіри у строях НКВД, щоб зруйнувати ваше особисте життя і життя вашої родини. Забирали людей і на роботах. І все це започаткував сталінський сатрап П. Постишев, якого було прислано Москвою на Україну як віце-губернатора і якому було доручено викорчувати „буржуазний український націоналізм" до решток, вирвати з корінням українську культуру, а насадити московську, залишаючи лише в живих тих, хто безоглядно присягне на вірність московській культурі і визнає зверхність „старшого брата" над собою.

5.

Після того як Державне Видавництво було реорганізоване у ДВОУ (Державне Видавництво Об'єднання України), з колишніх секторів ДВУ повстали окремі видавництва. Так народилися в-ва „Художня література", „Політична література", „Сільсько-господарське видавництво", „Радянська Школа" та інші. Я перейшов на працю до видавництва „Радянська школа", працюючи у секторі наочного приладдя. Директором видавництва у той час був Вовченко, колишній боротьбист, дуже освічена і культурна людина. Редакторами були освічені люди, з яких слід відзначити таких як Юрченко, Шудрик, Короткий та інші. Усі вони і директор Видавництва зрештою були ліквідовані НКВД і заслані у далекі табори півночі Совєтського Союзу.

Я працював на плакатній продукції з української літератури та мови. Моє завдання було зв'язуватися з авторами, проводити їхню продукцію через редакторський апарат, через політконтроль та зрештою стежити за їх виконанням під час друку аж до випуску у світ. Завдання було важке і відповідальне. Особливо тому, що тут було дуже легко потрапити у лави „буржуазних націоналістів" і сісти у пивниці НКВД. Але я взявся за цю справу, бо любив якраз ці дисципліни і крім того якраз це ж саме я викладав у ветеринарному Інституті у Харкові, ведучи там катедру українознавства. Сполучав це я з роботою у „Радянській школі".

Не дивлячись на те, що я працював у здавалося б зовсім іншій галузі, аніж раніше, я не порвав зв'язків з письменниками і по старому відвідував з ними разом клюб ім. Блакитного, тільки там, як серед письменників, були великі зміни: багатьох уже не було у Харкові — їх або було заарештовано, або уже вислано десь на північ. На чолі письменницьких організацій ставали все нові і нові люди, які також таємничо зникали як і з'являлися у цих організаціях.

Я мешкав в одному будинку з перкладачем на українську мову творів Леніна — Щербаком, який працюючи для видавництва „Політична література" не забував і поезій пишучи в ряди годи окремі віршики, що значно відрізнялися від поетичних доробків інших поетів своєю свіжістю та ліричністю. Зрештою він також потрапив у немилість совєтських керівників цього видавництва і десь зник з обрію харківського культурного життя, казали люди, що його також ніби забрало НКВД і „пришило" йому справу перекручення творів Леніна в українських перекладах.

„Вершителями судеб" ДВОУ на той час були головна бухгальтерка Дрибінська та голова Місцевого Комітету ДВОУ Кроль. Обидвоє не українці, вони заправляли усіма справами ДВОУ та видавництва „Радянська школа", а справжні керівники цих установ лише з ними згоджувалися і не втручалися у їхні справи. Але так чи інакше це їх не зберегло і вони все ж таки потрапили у лабети НКВД.

Мені доводилося дуже часто по службових справах стикатися з Дрибінською та Кролем, при чому у нас здебільшого розмови проходили в такій площині:

— Товаришко Дрибінська, мені треба сплатити авторський гонорар за виконані роботи по наочному сектору, коли це мона зробити?

— У нас грошей немає та так чи інакше ці матеріяли напевно друкуватися не будуть, бо їх виконували люди, що завтра „сядуть" і тому авторського гонорару їм не належатиметься.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

25-ліття Союзу Українок Америки

(1925—1950).

В цьому році святкує Союз Українок Америки (СУА) 25-літній ювілей свого існування як самостійної жіночої організації. Тому 25 років піонерки СУА поставили собі за ціль об'єднати українські жінки в Америці для культурно-суспільної праці для добра української спільноти на американській землі, як і для українського народу в Старім краю.

Почин до оснування Союзу Українок Америки дала важлива подія у травні, 1925 року, коли відбувався у Вашингтоні конгрес Міжнародної Ради Жінок, в якім мали прийняти участь і репрезентантки України. Централя Союзу Українок у Львові повідомила про цей конґрес товариства в Канаді та Українську Жіночу Громаду в Ню Йорку, яка скликала зараз у цій справі нараду. На тій нараді складено конґресовий комітет для помочі українській делеґації.

В конґресі Міжнародної Ради Жінок мали взяти участь делеґатки, Марія Бачинська Донцова від Галицького СУ і А. Чикаленко Келлер від Союзу Украніок на еміґрації. Та польський уряд не дав дозволу Донцовій на виїзд; і тому приїхала тільки Чикаленко Келлер. Щоб доповнити делеґацію, українські жіночі товариства запропонували Олену Лотоцьку як делеґатку на місце Донцової і Юлію Яремову як гостю. На самім конґресі Міжнародної Ради Жінок польська делеґація запротестувала проти участі української делеґації, як представниць недержавної нації, та зажадали, щоб Союз Українок виключити з організації Міжнародної Ради Жінок. Після довшої боротьби українських делеґаток та піддержки делеґаток інших націй, конґрес визнав таки українську делеґацію як повноправну, а Союз Українок в Західній Україні і на еміґрації зостався членом до наступного конґресу М. Р. Ж., що мав відбутися в 1930 році, у Відні.

Успіхи української делеґації у Вашингтоні прийняло наше жіноцтво з ентузіязмом. Зараз після конґресу скликано українське віче в Ню Йорку, на якім Ганна Чикаленко Келлер піддала думку оснування самостійної жіночої організації на зразок Союзу Українок у Львові. Ця думка відразу прийнялася і в травні 1925 р. товариства в Ню Йорку, а саме Українська Жіноча Громада, Жіноча Секція Українського Демократичного Клюбу, Жіноча Січ імені Ольги Басараб і Жіноча Поміч, дали почин до оснування Союзу Українок Америки. До першого уряду ввійшли: Юлія Шустакевич, голова; Олена Лотоцька, писарка, Катерина Шутаківна, касієрка. Незабаром Шустакевичева зрезиґнувала, й на її місце вибрано головою Юлію Яремову. У тім складі уряд СУА зостався до 1931 року, коли головою стала Олена Лотоцька (1931—1934). Від 1934—35 була головою Аннета Кмець, від 1935—1939 Анастазія Ваґнер, від 1939—1943 Аннета Кмець, а від 1943 року є головою Олена Лотоцька.

З нагоди девятої конвенції СУА, яка відбудеться в днях 11 і 12 листопада ц. р. в готелі Ворвик у Филаделфії, згадаємо дещо з 25-літньої діяльности цеї заслуженої організації.

В 1926 р. СУА влаштував кіоск українського народного мистецтва на виставці Жіночого Мистецтва і Промислу в готелі Астор в Ню Йорку, яка тривала цілий тиждень.

В 1930 році, на вістку про ганебну польську „пацифікацію" в Галичині, СУА створив Медичний Допомоговий Фонд, під проводом д-ра Неонілі Пелехович, який посилав допомогу для жертв погромів до Народної Лічниці у Львові.

В 1931 році Централя стала розсилати бюлетені, обіжники і спеціяльні реферати для вжитку своїх відділів. Маючи готові матеріяли, відділи СУА взялись уладжувати свята матері, обходи в память Лесі Українки, Ольги Басараб та інші.

З почину й за старанням СУА відбувся в Ню Йорку у днях 28 й 29 травня 1932 Перший Український Жіночий Конґрес в Америці, при численній участі українок з Канади.

Цей Конґрес дав почин до більшої й жвавішої праці.

Важлива ділянка у програмі СУА є добірна і цінна колекція речей українського народного мистецтва, яка послужила й далі служить для влаштовування відділами СУА гарних виставок по різних містах Америки та є добрим джерелом інформації про Україну. Вже на Першім Українськім Жіночім Конґресі в 1932 в Ню Йорку прийнято резолюцію, що СУА має поширити свою культурну діяльність влаштовуванням виставок українського народного мистецтва. Також того самого року українці приготовляли Український Павільон на світовій виставці в Шікаґо й запросили СУА до участі. Централя СУА, плянуючи закупити колекцію народного мистецтва, порозумілася з кооперативою Українське Народне Мистецтво у Львові. Замовлені речі прийшли з Галичини просто на виставку в Шікаґо, де прикрацували Український Павільон до жовтня 1933, коли їх перевезено до Ню Йорку. Ця колекція є дуже цінна, бо оплянована так, щоб у ній були найкращі зразки з кожної галузі народного мистецтва і з різних сторін України.

В 1933 теж і СУА зорганізував поміч жертвам страшного голоду в Україні та інформував про це американську пресу.

В 1934 році СУА вперше винайняв свою власну домівку в Ню Йорку, де був офіс і колекція народного мистецтва. В 1935 році СУА одержав чартер у стейті Ню Йорку.

В 1938 році СУА знову взяв участь у виставці в Ню Йорку й уладив українську залю з виробами народного мистецтва.

Старанням СУА і його дооколичних відділів відбулося в 1938 році в Ню Йорку велике протестаційне віче проти переслідування Польщею українського народу в Західній Україні, а зокрема галицького Союзу Українок. За цим прикладом пішли теж більші центри як Филаделфія і Дітройт, де відділи СУА обєднані в Окружну Раду й Філію.

З віч висилано відповідні резолюції до американського уряду й до мбасад у Вашинґтоні, до Ліґи Націй у Женеві та до Національної Ради Жінок в Ню Йорку. СУА зібрав і переслав $500 на поміч Союзові Українок у Львові.

В 1939 році на заклик Централі СУА відділи поспішили з помічю Карпатській Україні. В тому році вибрано Олену Лотоцьку редакторкою сторінки СУА.

У квітні 1940 управа СУА видала обіжник до відділів із закликом висилати делеґаток на Український Конґрес, що відбувся 24 травня 1940 р. у Вашинґтоні, та у справі видання Ювілейної Книжки СУА.

В 1943 році перенесено офіс Централі до Филаделфії. Головна Управа рішила теж видавати самостійний часопис, який під назвою „Наше Життя" зачав появлятись з днем 1. січня 1944, так, що тепер це семий рік його видання. Клявдія Олесницька редагувала „Наше Життя 2 роки й один місяць. Зрезигнувала в січні, 1946, і від того часу досі редагує його Олена Лотоцька. Для молоді „Наше Життя" має вділ англійнькою мовою, який редагувала Маланка Милянович, а тепер редагує Олена Мураль, містоголова СУА.

На семій конвенції СУА в 1945 році створено нову Стипендійну Секцію для молодших членок СУА, які студіюють медицину, музику й журналістику. Стипендії є по $100.

Союз Українок Америки після довгих старань вкінці добився, що його прийняли у члени Генеральної Федерації Жіночих Клюбів у Злучених Державах, з осідком у Вашинґтоні, Д. К.

В 1947 році Централя СУА закупила на виключну власність дуже гарний, дійсно мистецький переклад на англійську мову творів поетки Лесі Українки, який зладив д-р Персивал Канді. Централя СУА приготовила видання цієї праці з переднім словом і коротким начерком д-ра Канді про творчість поетки та вступним словом Кларенса Манинґа, професора Коломбійського університету в Ню Йорку, який цю працю зредагував.

По війні СУА помагав ЗУАД Комітетові в акції допомоги українській політичній еміґрації. Йдучи назустріч закликові орґанізованого українського жіноцтва на скитанні в Европі, Централя СУА доручила кожному свому відділові опікуватись матерями й дітьми в окремих українських таборах в Німеччині, посилками поживи й одежі.

В останніх двох роках приїхали коло 20,000 українських скитальців до Злучених Держав, які потребували першої помочі в шуканні праці і мешкань. Централя СУА радо поспішила з цією помічю безпосередно через свій офіс у Филаделфії, а відділи СУА помагають дальше в переселенчій акції у своїх місцевостях.

Відділи СУА працюють теж з Українським Конґресовим Комітетом, помагаючи збірками на місцях.

При кінці 1947 року Головна Управа постановила скликати Конґрес Уркаїнського Жіноцтва, який згодом перемінено на Світовий Конґрес Українського Жіноцтва (СКУЖ), бо показались можливості мати делеґаток з Европи та інших частин світу. І так в листопаді 1948 році, цей конґрес відбувся з участю делеґаток з Америки, Канади й Европи, Конґрес був вельми успішним. Взяли в ньому участь як гості теж представниці американських жіночих організацій та одна білоруська. Він дав українському жіноцтву багато розголосу у пресі, радіо й телевізії, вказуючи на боротьбу українців за самостійну державу та проти тоталітарезму.

На цім Конґресі створено Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій, (СФУЖО), що обеднувала б українське жіноцтво розкинуте по цілому світі. Головою СФУЖО вибрав конґрес нашу сеніорку п. Олену Кисілевську. З початку 1949 року п. Ірина Павликовська, делеґатка з Европи, (Німеччина), обіхала з рамені СФУЖО громади в Америці, де промовляла на вічах заанжованих відділами Союзу Українок та збірала гроші на Фонд Матері й Дитини. Ці гроші були і є призначені виключно на цілі переселення вдів і сиріт зо скитальщини до Америки та на переходовий для них захист. Таку саму акцію переведено і в Канаді.

З того часу СФУЖО, через свій комітет у Филаделфії вислала понад 60 ащурансів вдовам й їхнім дітям. Деякі з них уже приїхали й замешкали у Филаделфії, а Централя СУА яка адмініструє фондами Матері й Дитини для СФУЖО, дальше займається збіркою грошей для цього фонду. І таким способом Союз Українок Америки дає доказ, що обєднаними силами багато можна зробити.

Цей короткий огляд 25-літньої діяльности СУА є найкращим доказом ідейности цеї нашої організації. За неї говорять — діла, що вказують на щиру та патріотичну працю тисячів українських жінок, об'єднаних в СУА.

Об'єднання Українських Жіночих Організацій

На першому засіданні новообраної Головної Управи Об'єднання Українських Жіночих Організацій в Америці розглянено ухвали та пляни праці Жіночого Установчого З'їзду, що відбувся 30. вересня і 1. жовтня в Статлер Готелю в Ню Йорку.

Першою з ухвал, було обрати кн. Ольгу Патронкою організації, як символ нашого зв'язку з християнською культурою і нашої державности. Кожен відділ, що належить до Жіночого Об'єднання одержить відзнаки Княгині Ольги. Їх урочисто передасть на місячних зборах товариства представниця Головної Управи „Об'єднання", та виголосить реферат про княгиню Ольгу.

Також уложено плян продовжувати роботу Самостійного Золотого Хреста, зокрема підготовку матеріялів для видання книжок в англійській мові, які розповідаючи про видатні постаті і вчинки української жінки, одночасно давали б інформативний матеріял чужинцям про історію, літературу, визвольні змагання, мистецтво і культуру України. — Деякі статті вже є приготовані, а решту мають виконати найкращі сили наших науковців. Об'єднаними зусиллями старої і нової еміґрації в Америці, при активній допомозі свідомої української молоді, така книжка буде цінним вкладом в нашу, так небагату літературу про Україну англійською мовою. Такий почин, в часи, коли слова і ідеї важать стільки, скільки діла й зброя, треба тільки побажати, щоб діяльність українського жіноцтва була так активна, дружня і цілеспрямована, щоб ця книжка якнайшвидше вийшла і діссталася до бібліотек, шкіл, університетів і окремих видатних осіб, що займаються проблемами Европи і засадами для встановлення там нарешті міцного і довготривалого миру!

За головну Управу
Об'єднання:
Людмила Івченко, гол.
Галя Гермак, секр.

ВІСТІ З УКРАЇНИ
(Нотатки з советської преси).

СТАРОДАВНІ РУДНИКИ В УКРАЇНІ.

З Ворошиловградської області до Харкова вернулася археологічна експедиція університету ім. Горького. Група наукових працівників, досліджуючи старовинні пам'ятники Ворошиловградщини, в околицях села Гордица, Ворошиловградського району, відкрила сліди старовинних рудників і розробок залізної руди. Знайдено плавильні ями-печі, які служили горнами металургійного виробництва. Виявлена руда являє собою т. зв. болотяну руду червоно-рудого відтінку. За всіми даними, рудники і металургійні печі можуть бути віднесені до скито-сарматського часу, тобто до 3-2 століть до Христа.

ІНВАЛІДИ ПЕРЕВИКОНУЮТЬ ПЛЯН

12 вересня у Києві закінчив свою роботу 8-ий З'їзд уповноважених т. зв. кооперації інвалідів України. Була прочитана доповідь про діяльність системи кооперації за минулі місяці ц. р., а також про заходи до поліпшення виробничо-збутової і фінансової діяльности. Совєтська влада, як виходить з доповіді, намагаючись до кінця експлуатувати людську працю, зорганізувала в системі кооперації інвалідів 616 виробничих артілей, які мають 6094 різних підприємств, встановила виробничі норми для цих підприємств і зорганізувала працю за щоденними і щогодинними ґрафіками. Інваліди, зорганізовані в кооперації, перевиконали свій п'ятирічний плян на 107%.

„МОЖЕ ХТО НЕ ВІРИТЬ ТОМУ..."

„Радянська Україна" життя Оксани Федорівни Раковської, селянки з-під Брюхович коло Львова, змальовує так: За панської Польщі Оксана коротала свій вік у наймах і злиднях. За короткий період совєтської влади нарозкошуватися життям не встигла. І в 1944 р. вона тільки й чекала, що ось вернеться совєтська влада, що „прийде кінець кривавого жаху, що його принесли українсько-німецькі націоналісти". А сьогодні її мрія здійснилася: її три сини працюють трактористами у колгоспі. Кореспондент газети пише: „Може хто не повірить тому, але Оксана Федорівна завжди правду каже: одного дня її Мирон заробив 47 карбованців грішми і 112 кґ. хліба..."

КОМУНІКАТ

УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ.

На засіданні УККА дня 29-го вересня 1950, в якому взяв участь посол до Канадійського Парляменту п. Іван Дикур, розглянено справу політичної української акції серед делеґацій поодиноких держав на зібранні Обєднаних Націй. Рішено зложити комісію, яка мала би підготовляти відповідні матеріяли, наладнувати контакти з поодинокими делеґаціями та інформувати їх про українську проблему та про українські визвольні справи.

На черговому засіданні дня 6. жовтня 1950 зроблені дальші уточнення в тій справі і так: редактора С. Шумейка, секретаря Пан-Американської Української Конференції назначено представником для звязку та устійнено склад комісії, до якої увійшли: редактор Б. Катамай, проф. Ю. Луцький, та М. Ветухів. Окрім того було рішено, що в разі потреби прийдуть до помочі проф. Л. Добрянський, Дм. Галичин, д-р Л. Мишуга.

На засіданні дня 29-го вересня ц. р. проаналізовано взаємини з росіянами та з поляками та рішено скріпити інформаційну працю в напрямі паралізування тенденційних акцій, що спрямовані тими чинниками проти українських визвольних змагань.

На нарадах дня 6. жовтня рішено зареаґувати на промову генерала Андерса, виголошену з нагоди дня Пулаского в Ню Йорку, в якій він сказав, що Львів має належати до будучої Польщі. Це рішення виконано. До генерала Андерса вислано телеґраму, а відписи її переслані до відома Стейт Департаментові та до преси.

Секретаріят УККА.

Матірний Союз Українок кличе жінок до сконсолідованої праці

КОМУНІКАТ

Підписані громадянки, що очолювали центральні українські жіночі організації на Рідних Землях, а саме: Центральне Українське Жіноче Товариство Союз Українок та Союз Українок Волині, звертаються оцим до членок цих Товариств та до всіх інших жінок нової і старої еміґрації, яким дорогі ідеї і традиції довоєнного українського жіночого руху, подати свої прізвища й адреси в цілі нав'язання контакту і скоординованої громадської діяльности.

Евгенія Макарушкова, основниця і перша голова Союзу Українок у Львові; Ню Йорк.

Параскевія Багринівська, голова Союзу Українок Волині; Ню Йорк.

Мілена Рудницька, голова Центрального Українського Жіночого Товариства Союз Українок, головна редакторка „Жінки"; Мавнт Голи, Н. Дж.

Олена Федак Шепарович, заступниця голови і скарбничка Централі С. У., Нюарк, Н. Дж.

Мґр. Ірина Гладка, член Головного Виділу С. У., кооперативна референтка; Филаделфія, Па.

Катря Голубець, член Головного Виділу С. У.; Ню Йорк.

Антонія Горохович, член Головного Виділу С. У., референтка доросту; Торонто, Канада.

Мґр. Мирослава Мриц Гукова, член Головного Виділу С. У., секретарка Централі; Балтімор, Мд.

Мґр. Ярослава Островська Кіналь, член Головного Виділу С. У., організаційна референтка; Йонкерс, Н. Й.

Марія Козак, член Головного Виділу С. У.; Дітройт, Миш.

Ірина Лунева, голова Контрольної Комісії Централі С. У.; Филаделфія, Па.

Мирослава Головка-Луців, член Головного Виділу, культурно-освітня референтка; Ню Йорк.

Стефанія Федорчак-Мороз, адміністраторка видавництв С. У., член Гол. Виділу, Йонкерс, Н. Й.

Любов Савойка, член Головного Виділу С. У.; Нюарк, Н. Дж.

Марія Струтинська, головна редакторка „Українки"; Филаделфія, Па.

Інж. Ірина Шох, член Головного Виділу, референтка народного господарства; Ню Йорк.

Зголошення надсилати на такі адреси:

Mrs. I. Shoh
32-44 30th Street
Astoria, Long Island, N. Y.
U. S. A.
(Для жінок, замешкалих в ЗДА, Південній Америці, Европі та інших частинах світу).

Miss T. Horochowych
28 Lynd Avenue
Toronto, Ont., Canada.
(Для жінок, замешкалих в Канаді).

ПОШИРЮЙМО ПРАВДУ ПРО УКРАЇНУ!

В цьому допоможе нам книжечка
Н. Приходька: — N. Prychodko:

"Communism in Reality"
(КОМУНІЗМ В ДІЙСНОСТІ)

тількищо видана англійською мовою в Канаді. Книжечка має 64 сторінки середнього формату та мистецьку окладинку. Автор в 12 коротких розділах здирає маску з большевизму та виявляє його справжнє криваве обличчя на тлі української дійсности. Передмову до книжечки написав Вилсон Вудсайд, співредактор торонтонського „Сатирдей Найт". Поширити цю книжечку між американцями — означає відкрити їм очі на комуністичну загрозу та здобути їхню допомогу для визвольних змагань України. Ціна книжечки — тільки 40 центів. Замовляйте в:
SVOBODA, P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

ОПОВІСТКА

Центральна Управа Організації Державного Відродження України в Америці: Складає отсею дорогою щиру подяку всім Організаціям як рівнож поодиноким особам за прислані привіти в звязку з відбутим Зїздом. Дякує всім своїм Відділам і учасникам Зїзду за зложені на Зїзді датки. — Повідомляє, що Центральна Управа ОДВУ, згідно з рішенням цьогорічного Зїзду перенесена з Шикаґо до Ню Йорку і міститься в домівці 10-го Відділу ОДВУ під ч. 20 Ст. Маркс Пл. (8-ма вул.), де кожної суботи урядує секретар від год. 6-тої до год. 8-мої ввечорі. — Всі письма проситься висилати на адресу:
CENTRAL EXECUTIVE COMMITTEE OF O.D.W.U.
Cooper Sta., P. O. Box 4, New York 3, N. Y.
ЗА ЦЕНТРАЛЬНУ УПРАВУ ОДВУ:
В. Різник, вик. обов. голови. **Д-р В. Михайлів**, секретар.

УВАГА! — ДІТРОЙТ І ОКОЛИЦЯ!

ТОВ. УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ,
відділ 292 в Дітройт, Міш.
—: обходитиме :—

В НЕДІЛЮ, 19. ЛИСТОПАДА 1950
40-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ СВОГО ІСНУВАННЯ.

Свято почнеться в церкві св. Ів. Хр. при Clippert. В год. 1:30 P.M. буде Молебен і Панахида по померших членах. 2:30 пополудні в Авдиторії УКР. НАРОД. ДОМУ при 4655 Martin і Michigan Ave.

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

ПРОГРАМА: Мужеський Хор О.О.Ч.С.України під управою Богдана Сарамаґи. Деклямація — пані Юлія Шустакевич. Вайола — Ольга Сутар, піяно — Ольга Дубрівна. Реферат виголосить головний предсідник У. Н. Союзу п. Дмитро Галичин.

На самий Концерт вступ вільний.

ПО КОНЦЕРТІ СПІЛЬНИЙ ОБІД (TURKEY DINER)
Для учасників бенкету ціна тикета $2.00 від особи.

Тикети треба дістати наперед, бо в часі свята нікому не будеться їх продавати.

На це так рідке Свято запрошуємо все українське громадянство до численної участи, а зокрема нових іміґрантів, без різниці, чи вони є вже членами У.Н.С., чи ні. Це буде цікаво для кожного довідатися, яку працю виконав відділ 292 для нашої громади, та взагалі для української справи.

Уряд Тов. Укр. Нар. Союзу від. 292.

УВАГА! — ВЕЛИКИЙ НЮ ЙОРК!

КОМІТЕТ ОБЄДНАНИХ АМЕР.-УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ м. НЮ ЙОРКУ
—: повідомляє, що :—

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

відбудеться його заходом
В НЕДІЛЮ, 12. ЛИСТОПАДА 1950
о год. 7. ввечорі
В ЗАЛІ WASHINGTONIRVING HIGH SCHOOL
16th St. and Irving Place, New York.

В ПРОГРАМІ: Доповіді Атамана Н. Гіриняка й Адвоката Пізняка, рецитації Л. Крушельницької і Н. Гірняка, сольоспіви М. Боднар, А. Тростянецької і Л. Рейнаровича, група Бандуристів під управою С. Ганушевського та Український Хор „ДУМКА". — При фортепіяні О. ДМИТРІВ.

Українські Громадяни метрополії Ню Йорку! Закликаємо Вас вшанувати своєю масовою участю геройський ЛИСТОПАДОВИЙ ЗРИВ Українського Народу в дні 1. листопада 1918 р. за ВОЛЮ УКРАЇНИ. Листопадове Свято — це всеукраїнське Свято, тому хай нікого не забракне на цьому Святі! Хай кожний українець-ка своєю приявністю звеличають це історичне Свято!

Квитки на Свято в ціні 1 долар можна набути: „Наш Базар" 151 Аве. А; „Надія", 76 Е. 7-ма вул.; Косметичне Заведення п. Дарії Кульчицької, 433 Е. 9-та вул. в Ню Йорку.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

УКРАЇНСЬКЕ ДОПОМОГОВЕ ТОВАРИСТВО „ДНІСТЕР"
відділ 361 Українського Народного Союзу в Ню Йорку
:—::—: справляє :—::—:

ПЕРШИЙ ОСІННИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 11. ЛИСТОПАДА 1950 Р.

В АВДИТОРІЇ СВ. ЮРА ПРИ 217-219 ІСТ 6. ВУЛ. В НЮ ЙОРКУ

Початок 7:30 ввечорі. Музика Йосифа Снігура.

Вступ 75¢ (включно з тексом)

Т-во запрошує всіх своїх членів і члениць як рівнож і все українське громадянство взяти численну участь в нашому балі, а зокрема новоприбулих членів і члениць, і всіх українців великого Ню Йорку, котрим є дорога Українська Народність. Прийдіть, а не пожалуєте!

За добрий і солідний буфет ручить — **Балевий Комітет.**

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ НА ГРАМОФОННИХ ПЛАСТИНКАХ.

Мистецьке надбання Капелі Бандуристів під кер. Григорія Китастого збільшилося отсе новою позицією. Саме тепер закінчено і випущено грамофонні пластинки (рекорди) із вибраними творами, добре нам відомими з концертів капелі. Разом виконано п'ять пластинок із записом 12 пісень. Ці пісні вибрані з різних ділянок і вони творять немаче перекрій почерез цілий репертуар капелі. На першому місці вибрані зразки українських народних пісень з їх різноманітністю жанрів і засобів вислову: від історичної пісні до чумацької і від ліричної до побутової та жартівливої. Обробки цих пісень композиторів: Лисенка, Стеценка, Леонтовича та ін. З оригінальних творів тут Ніщинського „Закувала та сива зазуля", Стеценків „Тихесенький вечір", перероблений для соля, хору і ансамблю бандур, та Китастого „Пісня про Тютюнника".

Добрі з технічного боку пластинки передають цілу широку скалю виконавчих прикмет капелі, починаючи вже від самої чистої і м'ягкої вимови співаних слів. Слухач з приємністю сприймає велику гнучкість, зіспіваність і чистоту хорового та інструментального виконання. Залежно від твору і його змісту звучання хору й бандур має якби шовкову м'якість, то знову ж силу і блеск хорово-оркестрового масиву. Добре виконані й численні сольові партії і заспіви Любанського, Панасенка, Погорілого, Садових Петра й Олександра та Цюри. Бандури мають теж свої чисто інструментальні розділи, напр. у пісні „Ти до мене не ходи", що показують цікаві оркестрові якости нашого інструменту.

Над усіми виконавчими прикметами пробивається те, що її ми у капелі бандуристів найбільше цінимо: щирість і правдивість. Спів і гра наших бандуристів виходять не з самого вивчення, а з внутрішнього почуття й переконання. Так тугою і повагом навіяна історична пісня „Встає хмара зза лиману", так іскриться „Пісня про Тютюнника", так усміхається до слухача жартівлива пісня про кумасеньку.

При виконанні пластинок приведено увагу й їх зовнішньому виглядові. Стилеве і дотепне художнє оформлення самих пластинок і заголовної сторінки цілого альбому — мистця Є. Козака.

Прихильники капелі і широкі кола української іміграції матимуть тепер змогу втішатися звучанням пісень у виконанні того ансамблю, що невинно плекає одну з важних ділянок української музичної культури: хорове і кобзарське мистецтво. Пластинки понесуть спів і гру наших бандуристів у різні далекі сторони нашого теперішнього розпорошення і стануть одним з джерел мистецької насолоди і піддержки у час твердих днів.

Василь Витвицький

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ ФАРМИ НА ПРОДАЖ

ФАРМИ

в околиці

KENOZA LAKE

11 АКРІВ, КОЛОНІЯ З БОНҐАЛОВ, один бонґалов 8, другий 7, а третій з 5 кімнат. Три милі до містечка і залізничої станції. Кілька курників, річка. Ціна $8,500, готівки $3,500.

180-АКРОВА ФАРМА при мурованім шляху, 200 стіп від великої ріки для риболовлі, два доми з уліпшеннями, 85 акрів грубого лісу, всі фармерські будинки в добрім стані. Ціна $12,000.

32-КІМНАТНИЙ ГОТЕЛЬ, цілком умебльований, 23 акрів землі. Ціна $22,000, готівки відповідно до умови.

Теж великий вибір молочних і курячих фарм, домів з кімнатами і інших позамісцевих бизнесів.

Зголошення до:

J. BEKARCIAK
17 St. Mark's Pl., N. Y. C.
— or —
VALLEY VIEW HOUSE
Kenoza Lake, N. Y.
Tel. Jeffersonville 33M-1

ЧОЛОВІК покликаний до армії МУСИТЬ ПРОДАТИ добру ҐРОСЕРНЮ в Бруклині. Тижневий оборот $1,100 і більше. З вигідні кімнати до мешкання. Рент не великий. Ціна $7,500.

По інформації call
ATWATER 9-6650.

КІЛЬКИ РАЗІВ

ви вставали останньої ночі?

Чи такі нічні мандрівки не позбавляють вас цінного сну і не томлять вас або не роблять вас докучливими та нервовими? А може ви терпите теж від болів голови, болів у крижах, у ногах та від заворотів голови? Мляві нирки, які не вимивають належно трійливих відходів з крови, можуть бути причиною ваших недомагань.

Багато осіб, що терпіли від цих проявів, зазнають тепер чудової полекші від нового ліку, що його звуть БУ-КАЛ-О МІШАНИНА. (Bu-Cal-o Compound). Оцей лік, складений з витягів з пяти могутньо діючих рослинних ліків, є всилі, як кажуть, помогти виділити відходи, які забирають з тіла шкідливі залишки.

За спеціяльною умовою читачі цеї газети можуть дістати цей замітний препарат по зниженій ціні. Зашліть оцей вирізок до Oregon Drug Products, Box 762, Dept. 200, Peekskill, N. Y. Звідти вишлють вам дві три-долярові пляшинки тільки за $5, отже за знижкою $1 на правильній ціні. Не посилайте грошей—заплатіть просто поштареві при дорученні.

Імя ______________________

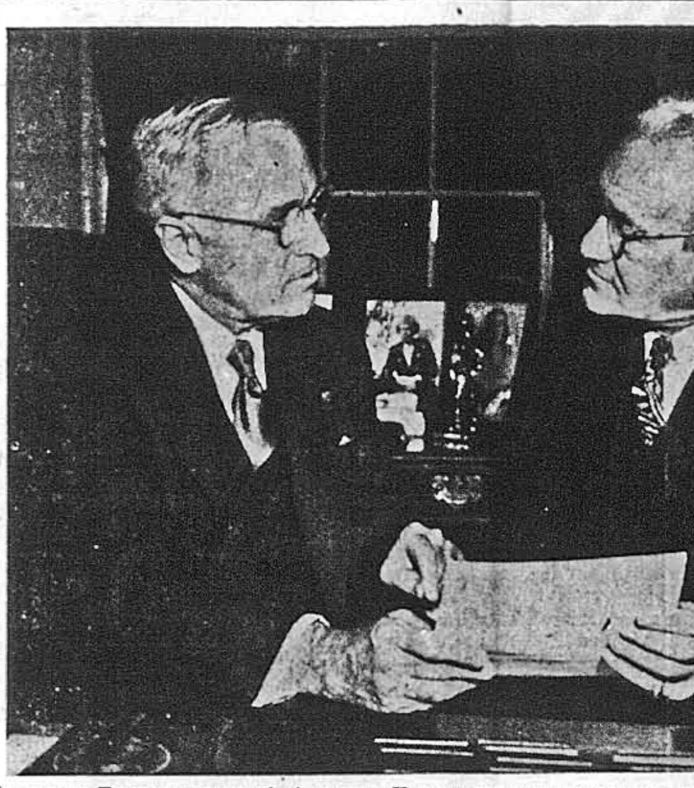
Адреса ____________________

Місто ______________ Стейт ______

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ В САВТ БРУКЛИНІ

Бруклин, Н. Й. — Першим Листопадовим святом в метрополітальній окрузі Ню Йорку було свято Української Державности, улаштоване корпорацією будови Народного Дому в південній частині Бруклина. Воно відбулося в залі церкви св. Миколая при 19 вулиці при співучасти численної публіки з давньої й нової громади. Після вступної промови д-ра С. Демидчука, декламації школярів Баранських, прийшов реферат д-ра І. Перога, замітна декламація панни Катерини Іваненко („Світло у поході", Юри Шкрумеляка), низка пісень композиції Людкевича („Ой вербо, вербо", „Спи дитино" й ін.) звісної сопранової солістки Марти Кокольської - Кобрин, при фортепіяновім акомпаніяменті Ігоря Соневицького і кінцеве слово гром. Івана Гулея.

Свято попередило поминальне богослуження в церкві з імпресивною проповіддю учасника Листопадового Зриву, о. Миколи Вояковського.

Президент Труман в розмові зі суддею Пекора, що кандидує на мейора Ню Йорку. Президент піддержує кандидатуру судді Пекори.

ПРИЗНАННЯ СИЛИ УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ

Винипег, Ман. Канада. — Винипезький щоденник „Винипеґ Трибюн", в передовиці п.з. „Українці в прилюдному житті", у звязку з назначенням посла М. В. Бачинського предсідником манітобської легіслятури, пише: „Вибір місто-предсідника Бачинського на кавкусі манітобської коаліції предсідником легіслятури на місце В. С. Миллера, що став міністром шкільництва, підкреслює збільшену участь осіб українського походження в легіслятурі, а два роки тому одного чоловіка з цієї національности (Я. Арсенича), назначено членом манітобського суду, першого суддю українця в Канаді. Манітоба багато завдячує своїм поселенцям - українцям, більшість яких втекла з-під російського гнету на початку цього сторіччя в пошукуванні за свободою в західний світ". — У дальшій частині передовиця пересказує про заслуги посла Бачинського. („Новий Шлях").

СЕРІЯ ВИКЛАДІВ У ТОВ. УКРАЇНСЬКИХ ПРАВНИКІВ

Ню Йорк. — У суботу 4 листопада почалася серія наукових викладів в домівці Товариства Українських Правників при 11 Іст Сьомій вулиці. Її започаткував д-р Ярослав Падух, колишній професор Українського Вільного Університету в Мюнхені. Темою його лекції було: „Українське право за княжих часів". Це є перший виклад з історії українського права, яку прелегент задумує продовжати. У першому викладі, який викликав не тільки заінтересування, але й вдячність серед приявних слухачів, зазначився розглядом гуманних засад в найважливішім памятнику старинного українського права, тобто в „Руській Правді", де вже проявляється перехід до розуміння карного права як прилюдної установи на місце первісного розуміння приватної відплати. — В дискусії появилису голоси, що б такі виклади давати не тільки в колах професіоналістів і науковців, але і для ширшої української публіки.

● **Великий метеор впав десь на сході Канади,** освічуючи теж частину американських стейтів у п'ятницю ввечір. Найясніше були освічені вулиці Монтреалю.

„СКРІНІНГ" ДЛЯ АПЛІКАНТІВ НА ГРОМАДЯН

Ню Йорк. — На підставі протикомуністичного закону, який перед місяцем ухвалено в Конгресі, сотні кандидатів на американських громадян мусять піддатися новим допитам, заки будуть допущені до присяги як нові громадяни. Це виявилося при покликуванні аплікантів, які вже були готові до останньої появи в федеральнім суді. Іміграційна Служба при 70 Колумбус Евеню не заперечує, що такі самі „скрінінґ" відбуваються і в інших осередках, в яких зголошуються апліканти на громадян з поміж імігрантів. Ідеться головно про льояльність до Злучених Держав підчас їхнього перебування в Америці. Висліди допитів пересилається до департаменту справедливости у Вашингтоні.

ІНТЕРЕСНЕ ДЛЯ МУЖЧИН

Молодечих радощів бракує часто мужчинам перетомленим, вичерпаним зі сил або нервозним. У деяких випадках завважали, що недостача належних або вистачальних вітамінів в щоденних стравах була причиною недостачі енергії або бадьорости. Це було причиною, що мужчини не мали радощів, якими вони з природи мали втішатися.

Важливими є звідомлення від таких, що зазнали незвичайного добродійства від нової вітамінової піґулки, званої TRI-X. Ця піґулка, як провірено, містить в собі мінімальну щоденну вимогу важливої вітамінової енергії для кожної дорослої людини. Багато людей є просто здивованими, як оця сполука вітомінів стає в пригоді природі при витворюванні нової енергії й життєздатности.

За окремою умовою читачі цеї газети можуть набути TRI-X, коли вишлють оце повідомлення до OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 91, Box 762, Peekskill, N. Y. Звідти пішлють їм негайно пачку за $3.50 відворотною поштою. Не треба посилати грошей — заплатіть просто листоноші при дорученні.

Імя ______________________

Адреса ____________________

Місто ______________ Стейт ______

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Н. М., Нюарк, Н. Дж. — Ближчих інформацій не маємо. Адреса така: National Committee for the Resettlement of Displaced Professionals, 150 E. 35th St., New York, N. Y.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ПОШУКУВАННЯ

ЙОСИФ КАРПІВ пошукує своїх синів **ОЛЕКСУ і ДМИТРА,** уроджених у селі Клюбівці, повіт Товмач, Галичина, та знайомих. Прошу писати на адресу:

JOSEPH KARPIW
P. O. Box 716, Manville, N. J.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 29. жовтня несподівано загинув трагічною смертю (від удару автомобіля) в Кембріджі, Міннесота, на 52. році життя

ДОЦЕНТ
Д-Р МАКСИМ ЖУРКО

хірург-уролог, про що з сумом сповіщає приятелів і знайомих дружина

Д-р АННА ЖУРКО

Похорон відбувся в православній українській церкві св. Михаїла в Міннеаполіс, Міннесота, в суботу 4. листопада.

Дня 25. жовтня 1950 р. помер по тяжкій недузі в 57. році життя

ОЛЕКСА ТУРИНЕЦЬ,

член Тов. Згода, від. 62 У. Н. Союзу в Вест Филаделфія, Па.

До Союзу вступив в 1920 р. і був довший час секретарем відділу. Не жалував гроша на народні ціли. Покійний походив зі села Вовче, повіт Турка, Західна Україна. Полишив у смутку жінку Марію і дві сестри.

Похорон відбувся 28. жовтня з дому жалоби до ново-збудованої церкви на Вест Филаделфії, якої Покійний був основателем, при великім здвизі народу і членів Тов. Згода, а відтак на цвинтар на Факс Чейс. — Хай прибрана земля буде Тобі легкою!

В. Бідей, секр.

Дня 18. жовтня 1950 р. померла по тяжкій недузі

АННА ПИЛИПІВ,

членкиця Тов. ім. Юрія Вашинґтона, від. 199 У. Н. Союзу в Емгерст, Масс.

Покійна походила зі села Рекшин, пов. Бережани, Західна Україна. Полишила у смутку мужа Андруха, чотири сини і дві дочки.

Похорон відбувся 20. жовтня при участі родини, членів Тов. і знайомих з похоронного заведення до церкви св. Духа і на цвинтар у Савт Дірфілд, Масс.

Хай земля буде Їй пером!

Г. Матуринк, секр.

ТУРБУЄ ВАС ВАШЕ ВОЛОССЯ?

Якщо ви перестрашені й струбовані тим, що ваше волосся занадто випадає або рветься на кінчиках внаслідок неприродної сухости, будете щасливі, коли почуєте радісні вісті, що їх розголошують надійно такі люди, що колись терпіли від випадання волосся на голові. Вони врятували себе вживанням нового припису, званого ТРАЙСАН (Trysan). Звіти голосять, що такі й інші клопоти з волоссям, які повстають внаслідок свербачки на голові і малого лишаю покінчилися при правильнім уживанні того задивляючого препарату.

Не дозвольте, щоб і стан вашого волосся погіршився, коли не вживатимете ТРАЙСАНА. Тепер маємо його в обмеженій кількости і його можна дістати по спеціяльній ціні, коли пішлете поштою повідомлення до Trysan Co., Box 226, Dept. 201, Peekskill, N. Y. Звідти пішлють вам два три-долярові ящики за $5, а це є знижка на $1 з звичайної ціни. (Коли посилається за післяплатою C. O. D. — тоді додається ще за поштову доставу).

Імя ______________________

Адреса ____________________

Місто ______________ Стейт ______

ДИТИНУ ЗА СВОЮ прийме (адоптує) бездітне подружжя; хлопчика в віці нижче 5 років. Подружня пара відносно молода (33 і 31 років), добре ситуована, спроможна дати дитині вищу освіту, виховає її в православній вірі. Зголошення до: D. A., c/o Svoboda, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

П Р А Ц Я

Потрібно **МУЖЧИН** до праці при залізі. Мусить перейти лікарські оглядини. Писемно подати височину, вагу, вік й родинний стан до:

KENCROFT MALLEABLE COMPANY, Inc.
373 Hertel Avenue, Buffalo 7, N. Y.

Професійні оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 7-7697

Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лікуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружних дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 6:45 вечір. В неділі від 11. до 1. попол.

Dr. Med. R. TYLBOR
59 East 3rd St. (коло 2nd Ave., N.Y.C.
Tel. GRamercy 5-3993

Внутрішні недуги. Flouroscopy, X-ray Electrocardiography, Analysis. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів.

Офісові години: щодня 1-3 і 5-8 p.m. В неділі від 10-2 попол.

Д-р М. МАЙЗЕЛ

лікує гострі й застарілі недуги мужчин і жінок, шкірні, загальне ослаблення, нирки й міхур, ревматизм: переводить аналізу крови й сечі.

Провірка $3.00.

107 E. 17th St., NEW YORK CITY.
коло 4-тої Евеню і Юніон Сквер.
Години: Щодня 10—1 сполудня і 4—7. У неділі 11 ранку до 1 попол.

УВАГА! НЕ ПЕРЕПЛАЧУЙТЕ!

ВЛАСНОГО ВИРОБУ
КАПЕЛЮХИ
З найліпшого фільцу
ВІД $3.95

Відновляємо куплені у нас капелюхи.

DUNLEY HAT SHOP
14 St. Mark's Place
New York City

ВЕЛИКА НОВИНА ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА РЕВМАТИЗМ І АРТРАЙТИС

ЦІ НЕДУГИ МОЖНА ТЕПЕР ВИЛІКУВАТИ

Численні звідомлення вказують, що болі, викликані РЕВМАТИЗМОМ, АРТРАЙТИСОМ, НАПУХЛИМИ СУГЛОВАМИ, СЦІЯТИКОЮ і НЕВРИТОМ можуть бути приборканими швидко новим ліком КО-НАЛ (CO-NAL). Тисячі терплячих, які вже були зрезиґновані або почувалися жалюгідними, тепер радісно розголошують, що вони вперше зазнали справжньої полекші. Багато з них кажуть, що їхній біль устав вже після першої дози цеї замітної медицини.

Якщо ви теж терпите від цих болів, подбайте про КО-НАЛ якстій. Можете дістати його по спеціяльній ціні, коли вишлете оце повідомлення до OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 92, Box 762, Peekskill, N. Y. Звідти вишлють вам дві три-долярові пачки за $5, отже за знижкою одного доляра від правильної ціни. Не посилайте грошей — просто заплатіть листоношеві при дорученні. Одначе кинеться швидко тому, що запас обмежений.

Імя ______________________

Адреса ____________________

Місто ______________ Стейт ______

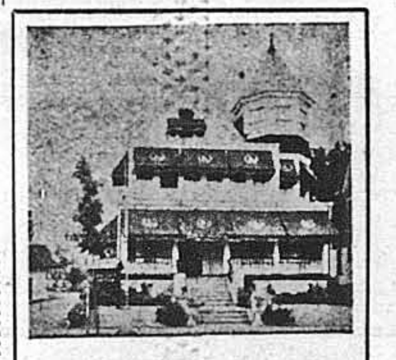
Michael Turansky
Manufacturing Furrier
REPAIRING
REMODELING
STORAGE
115 WEST 30th STREET,
New York 1, N. Y.
LOngacre 5-6670

З. БЕРЕЗОВСКІ
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
УПРАВИТЕЛЬ
BERRY FUNERAL HOME, Inc.
525 East 6th Street,
New York 9, N. Y.
Phone ALgonquin 4-5746

Дві нові в модернім кольоніяльнім стилю каплиці.

Першорядна обслуга в усіх похоронах без різниці маєткового стану.

ІВАН БРОЩАК, нотар.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, NEW JERSEY
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as $150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568

Найкраща українська книжка, яка повинна найтися в кожній українській хаті, це люксусове

ЮВІЛЕЙНЕ ВИДАННЯ

СЛОВО О ПОЛКУ ІГОРЕВІ

величавої героїчної поеми з 12 ст. перекладеної вже на богато чужих мов, в якій оспівано героїзм українських князів

Такої книжки в нас ще не було, тому кожний повинен її набути. Тут будуть гарні кольорові ілюстрації Я. Гніздовського, віршований переспів С. Гординського, уривки Слова в перекладах на кільканадцять чужих мов, цікаві статті С. Гординського й Б. Кравцева, стаття про Слово в англійській мові, прозовий переклад поеми на сучасну літературну мову і т.п. Крім того богато заставок, ініціялів тощо. Книга матиме 5 аркушів великого альбомового формату і буде друкована на спеціяльному вибагливому папері та оправлена в полотно, з золотими витисками.

Ціна книги в передплаті 10 дол., які можна вплачувати двома ратами до першого грудня, 1950.

Передплатники журналу „КИЇВ" платять тільки $8.

Посилайте негайно замовлення на цю рідкісну книгу а тим самим причиніться до її появи. Адреса:

"KYIW", 146 Brown St., Philadelphia 23, Pa.

ТАРЗАН, ч. 2466. Двоїчність.

Коли рятункова лодка зближалася до берега, на далекій хмарці появилася пляма.

Коли Крімп і Скондер почули надлітаючий літак, вони веслували завзято. Крімп зрозумів, що літак долетить до берега так швидко як і вони, пригадав собі можливу нагороду...

... і потайки посягнув по пістолю Скондера.